

LATINA II

[Azterketen oinarrizko egitura eta ebaluatzeko irizpide orokorrak](#)

[Zuzentzeko eta kalifikatzeko irizpideak, ponderazioak eta ebaluatzeko baliabideak](#)

[Berariazko irizpideak, hezkuntzan laguntza berezia behar duten ikasleentzat](#)

I. ATALA. Azterketaren oinarrizko egitura eta ebaluatzeko irizpide orokorrak

1. Azterketaren oinarrizko egitura

Azterketak eredu bakarra izanen du, zeinaren egitura irakasgaiaren oinarrizko jakintzen multzoekin erlazioa duten 5 galderek osatuko baitute (jakintza multzo horiek zenbaki erromatarrez daude adieraziak ataletan).

Ikasleak baimena du hiztegia erabiltzeko, baita bere eranskin gramatikala ere.

I. TESTUA: ULERMENA ETA ITZULPENA. ANTZINAKO ERROMA.

1. GALDERA. ITZULPENA

Lehenbiziko galdera honetan bi aukera hauetako bat hautatu behar du ikasleak: Eutropioren testu bat eta Julio Zesarren testu bat. Erantzun irekia duen galdera da. Galdera konpetentziala da (1. berariazko konpetentzia).

Testuak 40 hitz inguruko luzera izanen du.

Testuak aurretik izenburua izanen du eta testuinguruari buruzko

informazioa. Ohar batzuk ere izanen ditu azalpenak emateko.

Testuaren edukia oinarrizko jakintzen D multzoari buruzkoa izanen da, hau da, *Antzinako Erromari* buruzkoa.

2. GALDERA. ANALISI MORFOSINTAKTIKOA

Bi zeregin daude:

- a) 1. galderan itzulitako testuko hitz batzuen analisi morfologikoa.
- b) 1. galderan itzulitako testuko perpaus baten analisi sintaktikoa (15 hitz inguru).

Galdera honetan ez da hautatzeko aukerarik egonen. Erantzun irekia duen galdera da. Galdera konpetentziala da (1. berariazko konpetentzia).

II. ELEANIZTASUNA

3. GALDERA. LATINISMOAK / BILAKAERA FONETIKOA

Galdera honetan bi aukera hauetako bat hautatu behar du ikasleak: latinismoak (erantzun itxia duen galdera da) eta bilakaera fonetikoa (erantzun erdi eraikia duen galdera da). Galdera konpetentziala da (2. konpetentzia espezifikoa).

Sei latinismo eta sei testuinguru emanen dira, eta dagokion testuinguruan txertatu behar du ikasleak latinismo bakoitza, edo, bestela, latinezko sei termino emanen zaizkio ikasleari, eta bakoitzaren bilakaera fonetikoa eta dagokion arau fonetikoa zein den esan behar du.

III. HEZIKETA LITERARIOA. ANTZINAKO ERROMA. LEGATUA ETA

ONDAREA4. GALDERA. HEZIKETA LITERARIOA

Galdera honetan literaturari buruzko bi gai azaltzen dira, eta ikasleak haietako bat aukeratu beharko du.

Erantzun irekia duen galdera da. Galdera konpetentziala da (3., 4. eta 5. berariazko konpetentziak).

Aukeratu duen gaiari buruzko azalpen testu bat idatzi behar du ikasleak.

5. GALDERA. ANTZINAKO ERROMA. LEGATUA ETA ONDAREA

100 hitz inguru dituen testu bat idatzi behar da, irudi baten analisisa eta iruzkina egiteko. Bi aukera emanen dira, eta bat aukeratu behar da. Erantzun irekia duen galdera da. Galdera konpetentziala da (4. eta 5. berariazko konpetentziak).

2. Ebaluatzeko irizpide orokorrak

1. eta 2. GALDERAK

1. Zailtasun egokia duten testuen zuzeneko itzulpenak egitea, ongi daudenak ortografiaren eta adierazpenaren aldetik, hizkuntzaren unitate linguistiko erregularrak identifikatuz eta aztertuz.
2. Hitz polisemikoen esanahi egokia hautatzea, testuinguruaren informazioa kontuan hartuz, eta, itzulpenari laguntzeko tresnatzat, hiztegia eta bere eranskin gramatikala erabiliz.

3. GALDERA

3. Ezagutzea, latin arruntetik hasi eta irakaskuntzako hizkuntzetara iritsi arte, proposatutako terminoek izan dituzten aldaketa fonetikoak, betiere beren zuzentasun ortografikoa errespetatuz.
4. Ikasleen hurbileko testuinguruetan maiz erabiltzen diren latinismoak identifikatzea, betiere beren zuzentasun ortografikoa eta esanahiarena errespetatuz.

4. GALDERA

5. Latinezko obren eta autoreen generoak, gaiak, topikoak eta balio etikoak edo estetikoak azaltzea, gero izan diren obrekin eta autoreekin konparatuz.
6. Identifikatzea eta definitzea latindar zibilizazioa aztertzeke eta ulertzeke funtsezko kontzeptuak izendatzen dituzten hitz latinoak, zeinak ikasteko konbinatu egin behar baitira ezagutza lexikalak eta kulturalak (topiko literarioak, terminologia erretorikoa, dramatikoa...).
7. Erromatar gizartearen prozesu historikoak eta politikoak, erakundeak, bizimoduak eta ohiturak azaltzea, literatura latinoak dituen generoen, obren eta autoreen testuinguru historiko diren aldetik.
8. Latindar zibilizazioaren ondarea inspirazio iturri gisa identifikatzea eta azaltzea, analizatuz nolakoak diren ondorengo sorkuntza kulturalak eta artistikoak.
9. Ortografiaren eta adierazpenaren aldetik ongi dauden testuak idaztea.

5. GALDERA

10. Latindar zibilizazioaren ondarea inspirazio iturri gisa identifikatzea eta azaltzea, analizatuz nolakoak diren ondorengo sorkuntza kulturalak eta artistikoak.
11. Ortografiaren eta adierazpenaren aldetik ongi dauden testuak idaztea.

IRAKASGAIA: LATINA II

II. ATALA. Zuzentzeko eta kalifikatzeko irizpideak, ponderazioak eta ebaluatzeko baliabideak

1. Zuzentzeko eta kalifikatzeko irizpideak

1. GALDERA. Ikasleak aukeratu duen

testuaren itzulpena Ebaluatzeko 1. eta 2.

irizpide orokorrak.

Proposatutako latinezko testua itzultzea. Ikasleak testua ongi ulertu eta itzuli ote duen hartuko da kontuan, azpialat hauek honela kalifikatuz:

- Zenbateraino egokitzen zaizkien jatorrizko testuaren egitura sintaktikoak itzulpenaren egitura sintaktikoei (% 10-30).
- Ikasleak ongi hautatu ote dituen adizkiak (% 10-30).
- Itzulpen nola egokitzen zaion jatorrizko zentzuari (% 10-30).
- Ikasleak hautatu duen lexikoaren egokitasuna eta zehaztasuna (% 10-30).
- Hitzen ordena itzulpen prozesuan (% 10-30).

2. GALDERA. Analisi morfologikoa eta sintaktikoa

Ebaluatzeko 1. irizpide orokorra.

Proposatutako testuaren unitate linguistikoak identifikatzea eta analizatzea. Bi lan egin behar ditu ikasleak: 1. galderan itzuli duen testuan seinatutako dagoen partearen analisi morfologikoa eta analisi sintaktikoa. Azpialat bakoitzari 0,75 puntu emanen zaio gehienez ere.

Analisiari buruzko oharra:

- Forma nominala, adjektiboa edo izenordaina bada, zein dituen numeroa eta kasua, eta dagokion funtzio sintaktikoa esan behar da.
- Adizki jokaturia bada, zein dituen denbora, modua, boza, pertsona eta numeroa esan behar da.
- Adizki jokagabea bada (infinitiboa), zein dituen denbora eta boza esan behar da, eta, hala badagokio, infinitiboaren periphrasa identifikatu, mugatu eta analizatu behar da. Partizipioa bada, zein dituen kasua eta numeroa esan behar da, eta zein hitzekin konjugatzen duen. Ablatibo absolutua bada, eraikuntza mugatu, analizatu eta identifikatu behar da.
- Erlatibozko periphrasa bada, periphras hori mugatu, analizatu eta identifikatu behar da, eta erlatibozko izenordainaren kasua, numeroa eta funtzio sintaktikoa eman behar dira.
- Konjuntzioa bada, zein motatakoa den esan behar da, eta mendeko periphrasak mugatu eta identifikatu behar dira.
- Ongi analizatu behar dira adberbioak eta preposizioak.

IRAKASGAIA: **LATINA II**

3. GALDERA. Eleaniztasuna: latinismoak eta bilakaera fonetikoa

Ebaluatzeko 3. eta 4. irizpide orokorrak.

Bakoitzari dagokion testuinguruan sei latinismo txertatzea edo latinezko sei terminoren bilakaera fonetikoa zein izan den esatea. 0,25 puntu emanen da galderaren sei ataletako bakoitzari ongi erantzuteagatik.

4. GALDERA. Heziketa literarioa

Ebaluatzeko 5., 6., 7., 8. eta 9. irizpide orokorrak.

Azalpen testu bat egitea aukeratutako galderari

buruz. Alderdi hauek baloratuko dira:

- Generoaren eta autorearen edo autoreen kronologia (% 20).
- Generoa eta autorearen edo autoreak testuinguru historikoan kokatzea (% 20).
- Generoaren ezaugarri tematikoak eta formalak azaltzea (% 10-40).
- Autorearen edo autoreen obra bakoitzaren titulua, edukia eta estiloa (% 10-40).
- Autorearen edo autoreen eta obren garrantzia eta gerora izan duten eragina (% 10).

5. GALDERA. Antzinako Erroma. Legatua eta ondarea

Ebaluatzeko 10. eta 11. irizpide orokorrak.

100 hitz inguru dituen testu bat idatzi behar da, irudi baten analisia eta iruzkina egiteko (bi irudi emanen dira aukeran, eta bat aukeratu behar da).

Alderdi hauek baloratuko dira:

- Pertsonaiak identifikatzea (% 25).
- Pasarte mitologikoa edo eszena historiko-literarioa azaltzea (% 40).
- Irudiak zein duen erlazioa iturri literario latinoarekin (generoa, autorearen eta obra) (% 25).
- Pertsonaia, obra edo autore latinoaren garrantzia eta gerora izan duen eragina (% 10).

Ez da beharrezkoa irudiaren titulua eta autorearen(k) esatea, ez eta gaur egun non dagoen ere.

Azterketako galdera guztietan hartuko dira kontuan CRUEren *Unibertsitatean sartzeko eta onartuak izateko irakasgaien orientabideei buruzko gutxieneko erabakiei buruzko dokumentuaren* 4.b irizpideak (koherentiari, kohesioari, zuzentasun gramatikalari, lexikalari eta ortografikoari eta aurkezteko moduari buruzko irizpideak). Ortografia akats bakoitzagatik 0,1 puntu kenduko da grafia bakoitzeko, eta 1 puntu gehienez ere. Akats bat behin baino gehiagotan eginez gero, behin bakarrik hartuko da kontuan.

2. Ponderazioak

Galdera bakoitzaren puntuazioa 0,25en multiploa izanen da.

Hona hemen galdera bakoitzaren gehieneko puntuazioa:

1. galdera: 5 puntu gehienez ere.
2. galdera: 1,5 puntu gehienez ere (0,75 puntu azpiatal bakoitzarengatik).
3. galdera: 1,5 puntu gehienez ere (0,25 erantzun zuzen bakoitzarengatik).
4. galdera: 1 puntu gehienez ere.
5. galdera: 1 puntu gehienez ere.

3. Ebaluatzeko baliabideak

Azterketa idatzia.

III. ATALA. Berriazko irizpideak, hezkuntzan laguntza berezia behar duten ikasleentzat

CRUEk 2025-2026 ikasturterako hartu zituen erabakietan zehazten denez, adierazteko gaitasuna eta zuzentasun idiomatikoa baloratzeko irizpideak (koherentziak, kohesioak, zuzentasun gramatikalak, lexikalak eta ortografikoak eta aurkezpenak) % 10eko pisua izanen du irakasgai honen azkeneko notan.

Irizpide hori proportzioan aplikatuko zaie dislexia eta/edo disortografia diagnostikatua duten ikasleei, bai eta hezkuntzaren garapenari eragiten dion desgaitasunen bat dutenei ere, betiere egokitzapen hori izan badute unibertsitate sartu baino justu aurretik dagoen hezkuntzako etapan, eta organo eskudunari aldeztu aurretik eskaera egin badiote.

Ondorioz, baloratzeko irizpide hori era proportzionalen aplikatu daitekeenez, erabaki da aurreko paragrafoan aipatzen diren ikasleen azterketak zuzentzean ez dela kontuan hartuko.

Neurri hori era independentean aplikatzen da, hezkuntzan laguntza berezia behar duten ikasleen diskriminaziorik eza eta aukeren berdintasuna ziurtatzeko ezartzen diren bestelako egokitzapenerako neurriak gorabehera, araudian ezarritakoari jarraikiz.